

Skolverket
Att. Marianne Nyhlen
106 20 Stockholm

2013 04 29
Dnr: 2013:00009

Remiss av allmänna råd med kommentar om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan

Riksförbundet för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna (FUB) vill lämna följande synpunkter på Skolverkets remiss av allmänna råd med kommentarer om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Allmänna synpunkter

Riksförbundet FUB är positiva till att Skolverket tar fram nya Allmänna råd om mottagande i grundsärskola och gymnasiesärskola som ytterligare stärker vikten av ett gediget beslutsunderlag.

Vi instämmer i Skolverkets uppfattning att bristfälliga utredningar har inneburit att eleven inte alltid har placerats i den skolform som bäst tagit tillvara elevens förmågor. Av den anledningen anser FUB att det är av största vikt att ansvarsfördelningen i själva utredningsprocessen blir tydlig samt att detta i lika hög grad gäller ansvaret för att dialog förs med vårdnadshavarna.

Det är välkommet att Skolverket har en tydlig skrivning om, att för att uppnå en rättvis bedömning, måste intelligenstestning sättas i ett sammanhang och de adaptiva förmågorna vägas in i helhetsbilden.

Inledning

Vad avses med utvecklingsstörning

Riksförbundet FUB skulle föredra ett annat begrepp än *handikapp* då vi uppfattar det som förlegat. Vi hänvisar till Socialstyrelsens terminologiråd som sedan 2007 avråder från att termen används som synonym till både funktionsnedsättning funktionshinder¹.

¹ Socialstyrelsens hemsida har följande motivering ” Ytterligare motiv till förändringarna är att handikapp inte används lika mycket som förr. Idag lever ”handikapp” framförallt kvar i sammansatta ord som handikappolitik, handikappforskning, handikappomsorg och så vidare. Alltfler använder begreppet funktionshinder för att beskriva samspelet mellan personer med funktionsnedsättning och barriärer i miljön.”

Allmänna råd med kommentarer

1 När frågan om mottagande väcks

Riksförbundet FUB anser att när det gäller frågan om olika skolformer är oerhört viktigt att vårdnadshavarna bemöts och informeras på ett korrekt sätt. Vår erfarenhet är att inledande kontakt och diskussion är avgörande för att den fortsatta processen utvecklas positivt med barnets bästa som utgångspunkt. Vi vill därför betona att det inte bara handlar om att lämna information, utan även att ha rutiner och arbetssätt för hur information delges. Det är även viktigt att den fortsatta dialogen mellan skola och vårdnadshavare förs. Det bör även tydligt framgå att det är skolan som bär ansvaret för att dialogen fungerar och att de måste vara medvetna om den ställning de har i sitt förhållande till vårdnadshavarna.

Hemkommunens rutiner

Riksförbundet FUB vill betona vikten av att när eleven och vårdnadshavarna får information om att eleven kan tillhöra grundsärskolans eller gymnasiesärskolans målgrupp, ska de ges fullständig information om alternativa val och dess konsekvenser. Med den nya skollagen finns idag nya möjligheter att kombinera ämnen och ämnesområden mellan skolformerna och även detta bör finnas med i en genomgång av elevens alternativ. Det avgörande för att den enskilde ska känna sig trygg med att fatta beslut vars konsekvenser sträcker sig flera år i framtiden är att informationen är fullständig och tydlig för mottagaren.

2 Utredning inför beslut om mottagande

De bedömningar som ingår i hemkommunens utredning

Vår organisation anser att även om skolans egen personal kan ha kompetens att göra de bedömningar som ska ingå i utredningen bör skolan även överväga att ta in extern kompetens då det kan tillföra värdefull kunskap. I kommentarerna nämns habiliteringen som ett exempel på utomstående expertis och vi tycker att det är viktigt att ha denna möjlighet i åtanke, inte bara se det som en lösning för eventuell avsaknad av den specifika kompetensen i skolan.

Den pedagogiska bedömningen

Vi är eniga med Skolverket om att bedömningen bör göras av personal med specialpedagogisk utbildning vilka med fördel känner barnet. Här bör även elevassistenter vara delaktiga då dessa ofta känner eleven väl och vet hur eleven fungerar i olika sammanhang. Deras kunskap bör även vägas in i den sociala bedömningen, då deras kunskap om de sociala situationer eleven befinner sig är värdefull.

Vi välkomnar att det bör finnas tydliga rutiner och redovisningar av den pedagogiska bedömningen. Dock anser vi att då det inte finns reglerat vad som ska ingå vore det önskvärt om det framgick att det ställs höga kvalitativa krav på en bedömning.

3 Beslut om mottagande

Möjligheten att läsa som integrerad elev

Riksförbundet FUB ser hellre att begreppet *inkluderad* används när det handlar om elever som tillhör målgruppen men som väljer att gå i grundskola. När det gäller tolkning av begreppet inkludering hänvisar vi till Salamancadeklarationen².

Synnerliga skäl att gå emot vårdnadshavarnas vilja vid mottagande i grundsärskolan

Enligt Skollagen kap 7 § 5 kan hemkommunen om det föreligger synnerliga skäl besluta om mottagande i grundsärskola även utan vårdnadshavarnas medgivande. Det framgår både av lagens förarbeten och Skolverkets förslag att det är ett lagrum som ska användas mycket restriktivt. Riksförbundet FUB skulle dock som vägledning vilja se exempel på när synnerliga skäl skulle kunna bli aktuellt.

Beslut om ämnen eller ämnesområden i grundskolan

Rektor beslutar om en elev som mottagits i grundsärskola och som har förutsättningar ska läsa en kombination av grundsärskolans och grundskolans läroplan. Riksförbundet FUB skulle vilja se att de Allmänna råden mer tydligt uppmanar rektorer att aktivt verka för en praktisk efterlevnad av den möjligheten. Det är viktigt att elever får ta del av den ökade flexibilitet som den nya lagstiftningen öppnar för. Vi vill även betona vikten av samråd med vårdnadshavare som enligt Skollagen kap 11 § 8 ska ske innan beslut och att elevens egen inställning klarläggs så långt det är möjligt³. Vår organisation saknar tydliga kriterier för när en elev som tas emot i grundsärskolan ska läsa ämnen eller ämnesområden. Detta innebär att en elev får ett beslut om att få gå i grundsärskolan och inleda sin skolgång med att läsa ämnen. Därefter avgör rektor eller skolhuvudmannen om eleven sedan ska övergå till att läsa ämnesområden. Vid en sådan förändring är er mycket viktigt att med ett underbyggt underlag och dialog med eleven och vårdnadshavare. FUB anser att bristen på riktlinjer i dessa fall leder till rättsosäkerhet och godtycklighet som inte är acceptabel.

Nationellt eller individuellt program i gymnasiesärskolan

Riksförbundet FUB saknar tydliga kriterier för hur hemkommunen gör bedömningen att den sökande inte har förutsättningar att följa ett nationellt program utan istället tas emot på ett individuellt program. Vår uppfattning är att avsaknaden av riktlinjer ger utrymme för godtycklighet och skapar en osäkerhet hos elever och vårdnadshavare om hur bedömningen sker. Vi anser därför att de allmänna råden bör ge ledning i vad denna bedömning ska grunda sig på.

² Salamancadeklarationen 2/2006 Svenska Uneskorådets skriftserie

³ Skollagen kap 1 § 10

Beslut om mottagande på försök i grundsärskolan

Riksförbundet FUB ser positivt på att, om vårdnadshavarna är tveksamma, möjligheten att få gå i grundsärskolan på prov finns. Vi är överens med Skolverket om att en begränsad provtid på sex månader är lämplig och att det är en placering som ska användas restriktivt. Det är viktigt att samråd med vårdnadshavare sker innan beslut.

4 När det framkommer att en mottagen elev inte tillhör målgruppen

Rutiner och beslut när det framkommer att en mottagen elev inte tillhör målgruppen

Riksförbundet FUB är enig med Skolverket i att de fall där det klarlagts att eleven inte tillhör målgruppen ska övergången mellan skolformerna hanteras med stor respekt för eleven och utgå från dennes förutsättningar och behov. I förslaget bär hemkommunen ansvaret för att processen inleds, handläggs och följs upp. FUB anser emellertid att ansvaret bör förtydligas på individnivå och att exempelvis rektor på den skola där eleven är inskriven när utredningen påbörjas ska ha ett uttalat ansvar.

Dag ovan

För Riksförbundet FUB

Thomas Jansson
Förbundsordförande